

Jak najbezpieczniej poruszać się po lodowcu?

Poniżej przedstawiamy podstawowe zasady bezpiecznego poruszania się po lodowcu. Są to zalecenia Komisji Szkolenia PZA.

Modelowo założony układ Gardy, w użyciu RopeMAN (zamiast bloкера) oraz MikroTraction (w miejscu Gardy).
Fot. Marek Pokszan

Zespół dwuosobowy

Opcja najbardziej ryzykowna – przy wpadnięciu do szczeliny hamuje tylko jeden partner.

Lina

Zespół dysponuje liną 50-metrową lub dłuższą. Może być pojedyncza albo połówkowa (jednak na lodowcu będziemy używać tylko jednej żyły).

Wiązanie się

Odległość pomiędzy członkami zespołu (długość liny pomiędzy nimi) powinna być zawsze trochę mniejsza niż 1/3 długości całej liny, z tym, że zalecane minimum to 15 m. Odległość tę należy dostosować do nastromienia terenu i trudności lodowca: im bardziej nachylony, „połamany” i uszczelniony, tym powinna być większa.

Pozostałe końce liny partnerzy mogą nawinać na siebie, albo włożyć do plecaków („zworować”), ale tak, by linę można było w razie potrzeby wydobyć bez ściągania plecaka.

W obu przypadkach linę idącą do partnera łączymy z uprzężą dwoma karabinkami ustawionymi przeciwstawnie, z których przynajmniej jeden jest karabinkiem zakręcany.

Węzły

Są bezwzględnie zalecane w zespole dwuosobowym. Pierwszy powinien znajdować się ok. 3 m od partnera. Minimalna liczba węzłów to 4-5. Zalecany jest motyl alpejski, dopuszczalna jest też kluczka.

Autoratownictwo

Członkowie zespołu powinni umieć samodzielnie wychodzić ze szczeliny po linie, co wymaga zarówno dobrej techniki, jak i ćwiczeń praktycznych.

Przy braku współpracy partnera znajdującego się w szczelinie (uraz, utrata przytomności) konieczny jest zjazd do jej wnętrza po to, by sprawdzić stan poszkodowanego oraz przypiąć drugą linę, która posłuży do wyciągania.

Sprzęt, jaki każdy z członków zespołu powinien mieć na sobie (a nie w plecaku!):

- 2 x taśma szyta – 120 cm,
- 1 krótka pętka z repa – na „blokerą”,
- 1 długa (3-6 m) pętla z repa (najlepiej z dyneemy),
- 2 x śruba do lodu,
- 3-4 karabinki zakręcane, z czego minimum dwa to HMS-y,
- przynajmniej cztery luźne karabinki (niezakręcane), a minimum dwa takie same (na których działa węzeł Garda),
- bloczki i/lub „protezy blokerów”, ewentualnie drugie rep na „blokerą”,
- opcjonalnie inne kotwy/kotwice śnieżne zależnie od potrzeby, rodzaju terenu i śniegu: deadman, dead-boy lub dodatkowe śruby lodowe.

Zespół liczący powyżej dwóch osób

Zalecana liczba członków takiego zespołu to trzy, maksymalnie cztery osoby, czyli:

- zespół 3-osobowy,
- zespół 4-osobowy,

Przy 5 osobach rozsądniej jest podzielić grupę na dwa zespoły: 3-osobowy oraz 2-osobowy, przy czym odległości pomiędzy nimi powinny być takie same jak pomiędzy członkami każdego zespołu. Istnieje co prawda możliwość poruszania się razem w piątce na jednej linie, ale tylko pod warunkiem zachowania szczególnej dyscypliny przez każdego z członków zespołu.

Lina

Długość – zalecane minimum to 50 m.

Średnica – zalecane są liny pojedyncze jako najbardziej uniwersalne (szczególnie przy przejściu z lodowca na skalną grań). Wybór liny połówkowej należy do zespołu poruszającego się tylko po lodowcu. Godne uwagi, jako najbardziej uniwersalne, wydają się tzw. „liny przewodniczkowe”, czyli produkty posiadające atest zarówno liny pojedynczej, połówkowej, jak i bliźniaczej.

Wiązanie się

Minimalna odległość pomiędzy członkami zespołu: od 15 m przy 3 osobach do 8-10 m przy 5 osobach.

Resztę liny (o ile pozostanie), tak jak w przypadku zespołu dwuosobowego (do wyboru) mogą nawinać na siebie dwaj członkowie zespołu (pierwszy i ostatni) lub mogą włożyć do plecaków.

Dołączenie członków zespołu do liny

Podobnie jak w przypadku zespołu dwuosobowego, linę z uprzężą łączymy za pomocą dwóch karabinków ustawionych przeciwstawnie, z których przynajmniej jeden jest karabinkiem zakręcanym.

Najstarszy (najlepiej lub najmniej doświadczony) członek zespołu 3-osobowego powinien iść w środku, najbardziej doświadczeni na jego końcach (najczęściej do szczeliny wpada prowadzący w zespole, drugi zostaje „powalony” uderzeniem, dopiero trzeci skutecznie hamuje. Przy prawidłowo napiętej linie – braku luzów – wpadnięcie „środkowego” partnera jest najmniej niebezpieczne).

Węzły

Przy zespole 3-osobowym zalecane są tylko na stromym/trudnym lodowcu, zwłaszcza przy schodzeniu.

Zalecany sprzęt

Taki sam zestaw jak przy zespole dwuosobowym i dodatkowo:

- bloczki (najlepiej lekkie, z aluminiowymi okładkami) lub karabinek z bloczkiem jak np. Revolver DMM'a (w wersji zakręcaanej),
- zaciski mechaniczne: np. RopeMAN (Wild Country) lub bloczki z zaciskami (blokadami), jak: MiniTraction (Petzla), DUCK (Konga).

Uwaga! Przy wszystkich „protezach” niezbędne jest odpowiednie dobranie karabinków, ponieważ nie wszystkie najnowsze, superlekkie (2T-kształtne) będą działały poprawnie. Należy sprawdzić ich działanie!

Zespół turystów wysokogórskich poruszających się na skiturach

Nawet jeśli zespół stanowią tylko dwie osoby, należy dysponować dwiema linami o długości co najmniej 30 m każda, przy czym każdy niesie w plecaku jedną linę.

Przy liczniejszych zespołach (3-6 narciarzy) także zalecane są co najmniej dwie liny o długości ok. 30-40 m, niesione przez pierwszego i ostatniego członka zespołu. Jeśli jest więcej niż sześć osób, zalecane są trzy liny niesione przez różnych członków zespołu, najlepiej nie idących jeden za drugim.

W każdym dużym zespole odległość ustanawiana między maszerującymi powinna zależeć nie tylko od ukształtowania (uszczelnienia) lodowca, ale przede wszystkim od oceny zagrożenia lawinowego. Wymaga to doświadczenia co najmniej jednego członka zespołu i dyscypliny pozostałych.

Wiązanie się

Zwykle podczas wędrowki na nartach liny noszone są w/na plecakach, ale związanie się nimi według przedstawionych wcześniej zasad zalecane jest np. podczas chodzenia we mgłę lub po lodowcu pokrytym wyjątkowo zdradliwymi szczelinami.

Lina

Długość – zalecane minimum to 2 x 30 m.

Średnica – przy poruszaniu się tylko po lodowcu (śniegu) wystarczy połówkowa. Godne uwagi, jako najbardziej uniwersalne, wydają się tzw. „liny przewodniczkowe”, czyli produkty posiadające atest zarówno liny pojedynczej, połówkowej, jak i bliźniaczej.

Zalecany sprzęt

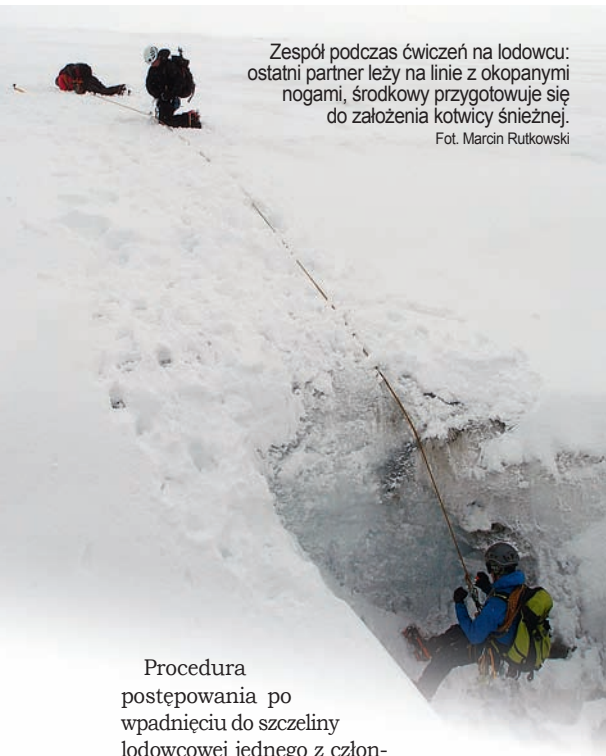
To samo co w przypadku zespołu 2-osobowego i dodatkowo:

- bloczki (najlepiej najlżejsze, z aluminiowymi okładkami) lub karabinek z bloczkiem (np. Revolver DMM'a – w wersji zakręcaanej),
- zaciski mechaniczne: RopeMAN (Wild Country), T-Block (Petzla) lub bloczki z zaciskami (blokadami), jak: MiniTraction i/lub MikroTraction (Petzla) lub DUCK (Konga).

Uwaga! Przy wszystkich „protezach” niezbędne jest odpowiednie dobranie karabinków, ponieważ nie wszystkie najnowsze, superlekkie będą działały poprawnie. Należy sprawdzić ich działanie!

Zalecamy, by taki sprzęt mieli do dyspozycji (na sobie!) wszyscy członkowie zespołu.

Szkolenie

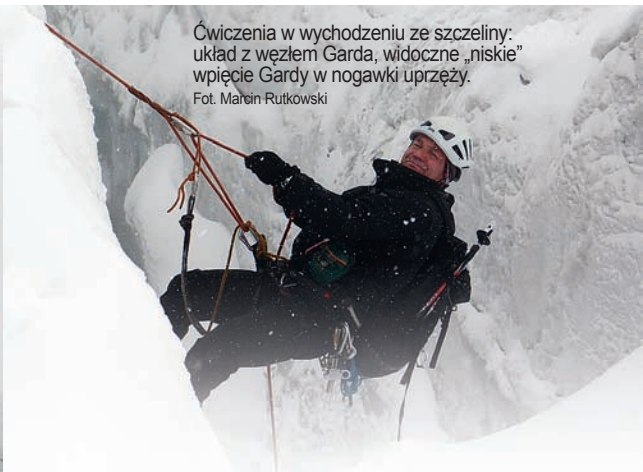

Zespół podczas ćwiczeń na lodowcu: ostatni partner leży na linie z okopanymi nogami, środkowy przygotowuje się do założenia kotwicy śnieżnej.

Fot. Marcin Rutkowski

Procedura postępowania po wpadnięciu do szczeliny lodowcowej jednego z członków zespołu (związanej liną):

1. Hamowanie przez pozostałych na powierzchni lodowca.
2. Okroczenie liny i okopanie nóg (przez hamującego/hamujących).
4. Przeniesienie obciążenia na kotwicę.
5. Wzmocnienie/zdublowanie założonej kotwicy (stanowiska).
6. Założenie autoasekuracji (najlepiej z węzła zaciśkowego).

Ćwiczenia w wychodzeniu ze szczeliny: układ z węzłem Garda, widoczne „niskie” wpięcie Gardy w nogawki uprząży.

Fot. Marcin Rutkowski

7. Ocena sytuacji (do szczeliny podchodzimy na kolanach lub czołgając się, koniecznie z autoasekuracją!):
 - sprawdzenie stanu partnera: czy przytomny, czy przysypany śniegiem/lodem, czy sprawny, czy zdolny do samodzielnego wydostania się lub do pomocy przy wyciąganiu;
 - decyzja co do ewentualnego wezwania pomocy,
 - sprawdzenie głębokości, na jaką wpadł partner oraz zapasu liny do dyspozycji na powierzchni,
 - decyzja co do metody wydobywania/wychodzenia ze szczeliny.
8. Zabezpieczenie wargi szczeliny śnieżnej – podłożenie pod linę czekana lub kijków (o ile to możliwe).
9. Wyciągnięcie partnera na powierzchnię lodowca.
10. Ponowna analiza sytuacji (stanu partnera) i ewentualne wezwanie pomocy.

*opracował Marcin Rutkowski
konsultacja merytoryczna:
Marek Pokszan, Bogumił Stama*